

Dopisi.

Iz Dunaja. (*Ali državni zbor ali ne?*) To je sedaj veliko vprašanje v Avstriji. Nemški Avstrijanci — razen nemških Tirolcev — ga hočejo z vso silo, drugi — nemški narodi saj večidel ne marajo za-nj. Ko bi nemški narodi, Slovani in drugi hoteli gospodovati Nemcem, rekli bi: „mi gremo v skupni državni zbor, in ker nas je več kot Nemcev, bodemo Nemce lahko potlačili in mi bomo gospodovali“. Al Slovani nočejo gospodje biti Nemcem, zato ne marajo za skupni državni zbor; Slovani hočejo le to, da jim Nemeč ni gospodar in da oni njemu niso hlapci. Ker tedaj stvar zdaj tako stoji, da eni hočejo, drugi nočejo v državni zbor, v kterega Magjarov nikdar ni bilo mogoče spraviti, in ker vsaka stranka se trdovratno drži svojega načela, tedaj sprava med nasprotnima strankama na podlagi skupnega državnega zbora ne bo mogoča. Kaj tedaj početi, da bi brez škode za celo državo, se narodi porazumeli, in da vsak dobí, kar mu po pravici gré, da drug ni drugemu gospodar in nobeden družemu hlapec? Odgovor na to vprašanje je lahák: za deželne zборе naj se vpeljejo direktne (neposredne) volitve, — za skupne zadeve vseh dežel pa delegacije, v ktere deželni zbori pošiljajo svoje delegate (poslance). Le v tej obliki bi se v Avstriji dala resnična ustavna sistema vpeljati — zunaj te sisteme ni nič družega mogoče kakor gol absolutizem, ali — kar je še huje — dozdevni ali lažnjivi konstitucionalizem, kateri po sili manjšino povzdiguje nad večino. — O Beustu se je mnogo govorilo, da omahuje v svojem visokem stališču, in oni, ki so ga pred tremi leti v gostilničnih zdravicah „danico“ Avstrije imenovali, zbalí so se, da „danica“ medlí. Vendar temu še ni podoba, odkar je imenovan za kancelarja reda Marije Terezije. To je naslov velike časti in po njem je grof Beust naslednik onega vélikega državnega kancelarja kneza Kavnicca, ki je bil nekđaj tako mogočen, da so ga „voznika Evrope“ imenovali. Da bi le Beust Avstrije tako ne zavozil, da vozá ne bode mogoče iz mlake več potegniti! Kar se je saksonski baron naučil, menda avstrijski grof ni pozabil.

Iz Zagreba. — Vsacemu pravemu Hrvatú je pokojni ban Jelačić v milem spominu; 20. dan maja je bil smrtni dan njegov; zato ni čuda, da se je narod pripravljaj, slaviti oni dan. Ko pa je policija blagi ta namen zasledila, prepovedala je ostro vse javne slovesnosti pri spominku Jelačićevem, napravila je pa zadušnice za banom v stolni cerkvi 20. maja. Že 19. maja popoldne je bil Jelačićev trg poln pandurov in patrol, v kosarni pa so bili vojaki pripravljene za strel (dobili so nek 2500 ostrih patrón). In čemu vse to? Samo zato, ker spomin naroda hrvaškega na bana Jelačića je sedanji magjarski vladi hud trn v peti. Vlada, ki na tako slabih nogah stoji, da se bojí veneev, ki se pokladajo na spominek za trojedno kraljevino in Avstrijo mnogozasluženega moža, — ki se bojí narodnih pesem in slavaklicev, naj bi raje preje ko kasneje kopita pobrala, da ne provocira po takem neprevdarjenem postopanju še hujih homatij. In ker so se okoli spominka zbrani častitelji pokojnega Jelačića grozili o brutalnem vedenju pandurov iz žandarjev, prišlo je do tega, da so zasačili nekoliko mladih narodnjakov in jih izročili sodnji. To pa po pravici dela velik nemir v mestu in po vsej deželi, ktera je že do grla sita Rauchovega regimenta. Ali ni stan Avstrije že brez tega zeló mršav, da dodajajo se še take homatije.

Materija 29. maja. — č. — Za 16. in 17. t. m. so bile naznanjene druge občinske volitve namesti po deželni vladi ovrženih unih od 28. in 29. dec. 1869. l.

Nadjali smo se, da po tolikem preganjanji dosežemo zaželeno slogo in mir v naši občini, in res! polna te nade se je približala ogromna množina k volilni mizi, da-si so bile čudne reči po našem svetu razglašene, kterih verjeti se je studilo vsakemu. Glas je počil, na priliko, da žandarji bodo stražili na durih kurniku ali golobnjaku podobne sobe, kjer se je zadnja volitev vršila, in da po imenu poklicani volilci bodo smeli samo drug za drugim bližati se volilni mizi, da oddá svoj glas, potem pa brž odlazi. Župan je volilni komisiji stavil ta predlog, a po sreči ga je nazoči g. kapitan zavrnil kot nepostavno silstvo. Dopoldne se je volitev mirno vršila in nadjali smo se, da do zaželenega kraja dospemo. Al občina obrača, župan pa obrne! Popoldne namreč med kosilom in med tem, ko so privrženci „korajžo“ pili pri županu Kastelcu, je on ali njegov prijatelj poslal nagloma priseženega čuvaja v Golac, „naj pride vsa vas na pomoč, ker se slabo godí.“ In res pridirja cela čeda Golčanskih volilcev in nevolilcev, ravno ko se je začela volitev nadaljevati; začel je zdaj župan sebi zoperne volilce zavračati s krivičnimi zvižajami njemu ugodne volilce, to je, nekoliko najetih Golčanov, ki so pa dva do tri glase oddali v imenu takih, ki niso bili nazoči! Se vé da še sanjalo se nam ni, da je to mogoče, dokler se ni oglasil nek Golčansk poštenjak, kteremu se je to preveč zdelo. S krepko besedo je ta škandal pred vsem ljudstvom odkril in nesramnega sleparja pri tej priči, tovaršem v srd in sramoto, zavrnil. Nasprotniki so škripali sè zobmi in iskali besedovanja, vedoč, da imajo po županu ali kapitanu poklicane žandarje na pomoč. Al ko jim to ni se posrečilo, začeli so z besedo psovati vsacega, kdor ni trobil v njihov rog. Na to stopi en žandar k volilni mizi, drugi za duri, in začela sta ljudi iz sobe goniti. Vsled tega pa nastane hrup: čemu so tukaj žandarji? ste jih li zato pripeljali seboj, da nas prisilite Kastelca voliti? žandarji nimajo tu nič opraviti, kajti mi smo prišli volit po svoji prosti volji, a ne po kakošni sili! — Prepir je čedalje večí; naposled g. kapitan pobere zapisnike in se umakne vse pustivši na cedilu. Tako se je vse razdrlo in županova želja se je izpolnila, da bode — še par mesecev vojevoljno vladal! — Dodati moram v razjasnilo te dogodbe potreben komentar temu čudnemu postopanju: Gosp. kapitan Klesius očividno pod svojim krilom ima župana Kastelca; nadja se morebiti, da mu pripomore pri volitvah prihodnjih za deželni zbor v to, da dobí glase od naše 6000 duš števejóče občine. Al moti se mož, ako se ziblje v taci sladkih sanjah!

Iz Sesane 29. maja. (*Telegram „Novicam“.*) Tabor izvrstno lep, gospóde veliko, 6000 ljudi, največa navdušenost pri točki o zedinjenji Slovencev; okoličanov mnogo, vreme lepo.

Iz Štanjela na Krasu 25. maja. — Pretekla zima je izbudila zopet en del Krasa iz spanja narodnega. Rodoljubi so namreč ustanovili v naši soseski čitalnico, v kateri se dobivajo vsakovrstni slovenski časniki, ktere tukajšnja mladina, hvala jej! jako rada čita. 18. aprila t. l. se je naša čitalnica jako slovesno odprla, kajti lepo spomladansko vreme je privabilo od vseh krajev tukajšnje okolice rodoljubov mnogo in zanimivi govori, deklamacije, igra in pesmi so lepo povzdignili narodno večernico. Ne moremo si kaj, da bi med drugim ne omenil spoštovanega predsednika g. Antona Hočevarja, vže priletnega starčeka, kateri da-si tudi se je ves čas svoje mladosti moral pečati le s tujimi jezici, vendar lepo v djanji kaže, kako vneto mu je srce za milo domovino in blagor slovenskega naroda. Trdno tedaj stoji Štanjelska čitalnica na podlagi narodnih pravic in narodne omike, in, ako Bog dade, ne

omaja je noben vihar nasprotnikov, naj tudi z največjo silo buta v poštene zahteve naroda našega, kteremu ravno čitalnice so pripomočnice za omiko.

Iz Vipavske okolice 20. maja. — (*Kako se nam v davkariji godi.*) V 16. listu „Novic“ sem poročal, kako naš davkarski predstojnik spoštuje slovenski jezik, kako da veleva svojim hlapcem nemške listice na vrata pribijati, ako jih kdo noče sprejeti. Potrebno je povedati častitim bralcem še to, kako plemeniti gospod stroške naklada tukajšnjim kmetom. Konec meseca aprila dobí V. J. iz Goč listič iz davkarije, na kojem se vé da ni družega poznal nego to, da je zapisano nekaj goldinarjev in krajcarjev. Kakor že navadno, se tudi tukaj kmet ni motil, da tū bo treba kaj plačati, kajti da listič je iz davkarije, to je poznal po rdečem možu, ki mu ga je prinesel. Brez tolmača ugane zopet po kljuki (številki) tudi dan, kterega bo moral plačati. Ne čakaje zadnjega dné pride J. V. že pred v davkarijo, toda ne noter — kajti ravno je odzvonilo poldne in naši gospodje prav na tanko gredó k kosilu. Mož, ko najde kancelijo zaprto, gré po svojem poslu in se vrne za 2 uri kasneje nazaj. Ko zopet pride, dobí le enega gospoda še notri in ta mu brž odgovori, da je prepozno, češ, da je ura že odbila dve in da so njih ure le do dveh popoldne. — Pa saj sem bil o poldne že tukaj — odgovori mož — če zdaj ne vzamete plačila, pred drugim tednom mi ni mogoče v Vipavo priti zarad obilnega dela, in prosí, da ne bi mu za to malenkost stroškov nakladali. — Al drugi teden bilo je že prepozno! — že pridejo na Goče, dobé cenilnega možá, in hajd na sekucijo. — Ko pridejo k omenjenemu posestniku, jih on mirno vpraša: koliko je dolžan? Povedó mu, da je že stroškov čez pet goldinarjev! Kmet jim precej z dolgom vred vse odrajta. — Čez 5 gold. stroškov — za Božjo voljo, kako in zakaj?! Saj je bil mož ob pravem času v Vipavi! Zakaj mu po nepotrebem poleg davka še družih stroškov nakladati? Plemeniti gospod! ali ne veste, do ktere ure imate biti v davkariji? Smete li opoldne iz davkarije? Ali niste po občinah razglasili, da bote od 8. zjutraj do 2. popoldne uradovali? Ali ne vidite v uradnijo gredé napis: „Uradne ure od 8. zjutraj do 2. popoldne?“ Ali če slovenščine ne razumete, berete saj: „Amtsstunden von 8 Uhr in der Früh bis 2 Uhr Nachmittags“? Mislite mar, da kmet vam je igrača? Časi so že davno pretekli, ko se je mislilo, da ljudstvo je zavoljo uradnikov na svetu!

Iz Gorenškega. (*Národna zavest.*) Preteklo nedeljo, 22. dne t. m. smo se zbrali v Kranjski gori v krčmi pri P. .... veseli rodoljubi in smo se pri kozarcu zlatega vinčeka in vrčku dobre pive, prepevaje slovenske pesme, jako dobro zabavali. Ko med drugimi pesmi tudi ona od „želoda“ na vrsto pride, ginula je dva pri bližnji mizi sedoča nemškutarja tako, da se k nam vsedeta. Ko pa vnovič zadoni: „Ali! alo! želoda več ne bo!“ vprašata, ker sta bila vsa preprežena z želodom, kaj da pomeni ta pesem. Mi jima prijazno oči odpremo, da „želodarji“ se zovejo taki ljudjé, ki narod svoj zaničujejo, materni slovenski jezik zasmejujejo, ki nam naše pravice kratijo itd., z eno besedo, kteri so naši nasprotniki. Ko ju tako z vsemi grdimi lastnostmi seznanimo, skočita osupnjena izza mize z obljubo, da hočeta zvesta sinova biti materi Slavi. Da je temu res taka, pomolita želode od sukenj in klobukov, eden med nas pa precej peresnik iz žepa potegnivši, jih poreže. Kako so leteli želodi pod smehom čez streho, brez strahú, da pridemo pod kak š., še dolgo ne bomo pozabili.

J. Zanoškar.

Iz Kamnika 28. maja. (*Obletnica pričetka čitalnice naše*) se je 26. maja t. m. jako slovesno vršila. Imeli smo med svojimi častitimi gosti, ki so prišli od raznih

krajev od blizo in daleč, dasiravno je vreme bilo neugodno, tudi lepo število Ljubljancanov, in med njimi gospoda dr. Razlaga in L. Svetca; gospoda dr. Jan. Bleiweisa in dr. Costa sta poslala pismena pozdravila. Program, kteri je bil, kakor so ga „Novice“ naznanile, mikavno sestavljen, se je od konca do kraja izpeljal na veliko hvalo. Človeku, kteremu je mar za napredek naroda, med kterim živi, res dobro dé, ako vidi, kako lepo se trudijo in kako goreče delajo rodoljubi in domorodke, da v pesmah, deklamacijah, igrab, sploh v vsem svetu kažejo domače reči veseli napredek. Ko je bil program „besede“ dovršen, so se začele mize pogrinjati in okoli njih se je začela kaj lepa večernica. Najprvo napije neutrudljivi čitalničín tajnik zdravico na čast gospodoma dr. Razlagu in Svetcu, ki sta s svojo nazočnostjo počastila obletnico. In neizmerni živio- in slava-klici pričujočih odzdravljajo pozdrav. Potem se zahvaljuje gosp. Luka Svetec in za njim gosp. dr. R. Razlag, zdajci pa zdravica sledi za zdravico v pozno noč. Petelin že je začel mladi dan naznanjati, ko smo zapustili narodni dom s živim prepričanjem, da prebivalci našega mesta se dobro zavedajo, čegavi sinovi so in hčerke. Le ena misel in ena govoricca se je slišala drugi dan med nami, da preveselega večera nikdar ne pozabimo.

Iz Šenčurja 26. maja. R. — Neutrudljiva je darljivost gospoda barona Antona Zoisa Brdskega. Preblagi gospod ni samo skrbni oče šolski mladini v Predosljah, kteri je že brezštevilno dobrega storil; temoč on je še vsem v revah in stiskah zdihajočim usmiljenja vrednim siromakom veliki pomočnik. In zopet je, kakor pri vsaki priliki, odprl svojo radosno roko ter podelil nesrečnim pogorelcem na Hujah, župnije Šenčurske, 100 gold. v denarji, potem še vsakemu pogorelcu voz sená in Bog vedi kaj še družega, v izdatno naglo podporo. Bog mu povrni stoterno! In vse to dela blagi gospod od nekđaj natihoma iz edinega sočutja do bližnjega svojega, — a ne zato, da bi v časnikih se mu hvala pela ali da si s tem kupil priporočilo za „deželno poslanstvo“ ali kaj enacega!

Novomesto 20. maja. T. (*O delih za uravnavo zemljiškega davka po novi postavi.* — Konec.) Še le potem, ko so vsa ta dela končana, napravi referent za-se, in odbor, ki ga komisija iz svoje srede izbere, pa za-se — načrt tarife, v kteri se odloči čisti dohodek za vsako pridelovanjsko vrsto.

Čisti dohodek, pravi postava, je pa to, kar ostane, ako se od vrednosti sirovega pridelka, ki nam pri navadnim obdelovanji gotovo doide, odšteje to, kar se za obdelovanje izdá. Ker postava prav za prav ne predpisuje načina, po kterem bi se moral preračunati čisti dohodek, ampak le našteva nektere pripomočke, ki naj bodo za podlago, temu delu, tedaj je komisiji dana popolnoma prosta roka, da se lahko gleda na vse okoliščine, ki različnost delajo v dohodkih.

Pravi namen cenitve je pa slednjič ta, da se ustanovi čisti dohodek posameznih zemljišč (parcel), ki spadajo pod davek, enakomerno po celem cenitvenem okraji, po celi deželi in slednjič po celi Cislajtaniji.

Tedaj ne gré toliko za to, da se čisti dohodek spravi na nizko ceno, marveč za to, da bode čisti dohodek povsod ravno taisti od zemljišč, ki imajo enako lego, enako podnebje, enaka tla (zemljo) ali površje, in pri kterih so si stroški obdelovanja popolnoma enaki, ktera tedaj z ozirom na vse merodajne okoliščine dajo enak dohodek; — kajti po tem dohodku bo naložen davek, in ako hoče biti povsod primeren, mora si biti čisti dohodek od enako dobre zemlje na Kranjskem, ali pa na Koroškem, Štirskem i. t. d. povsod popolnoma enak,

ako so si le tudi druge okoliščine tega in unega kraja po vsem enake.

Ako dosežemo pri novi cenitvi to, tedaj nikdo ne bo memo družega z davki preobložen, ampak enako in pravično bodo razdeljeni na vse posestnike.

Tarifna načrta pregleda cenilna komisija, napravi zedinjeno tarifo, ter jo pošlje v spisih sosednim cenilnim komisijam, potem jo še enkrat v pretresovanje vzame pri posebnem prehodu vsega okraja in jo popravi kolikor je treba tudi z ozirom na sosednje okraje.

Pri tem potovanju se mora vsaka tarifna vrsta (Tarifclasse) v zapisniku popisati in izbrati se mora več izglednih zemljišč (Mustergründe), na ktere se ima gledati pri vrstjenju vseh drugih zemljišč v ustanovljene tarife.

Ta tarifa pa zadobi še le potem veljavo, ko jo deželna komisija potrdi ali popravi in razglasi po uradnih časnikih in na primerni poti tudi v okraju.

Čez ustanovljeno tarifo se smejo na okrajno komisijo v 6 tednih pismeno pritožiti le občine in posestniki, ki plačujejo naj manj šesti del onega davka, kolikor ga spada na celi okraj.

Zadnje delo komisij je pa vcenitev posameznih zemljišč v tarifne vrste. V ta namen bosta v vsak zato odločeni kraj poslana po dva uda okrajne komisije, ktera bosta pod kontrolo referenta na mestu in sicer v pričo županstva ali pa dveh zato izvoljenih mož vsako parcélo, gledé na odločena izgledna zemljišča v primerno tarifo vcenila.

Čas, kedaj se začne vcenitev, bo občina na znanje dala.

Zoper to vcenitev se bo smel vsakteri plačevalec davka pritožiti ali pri okrajni komisiji ali pa pri županu, ali pismeno ali pa z besedo v 6 tednih od tega dne, ko bo župan očitno razglasil, da leži vcenilni register pri njem vsakemu na ogled.

Naj na posled še to povem, da se bo vse to delo ponavljalo vsakih 15 let.

Iz Ljubljane. (*Volitve za deželni zbor kranjski*) so razpisane tako-le: 27. dan tega meseca (rožnika) volijo kmetiške občine, 28. mestne in trške in pa kupčijska zbornica v Ljubljani, 1. julija veliki posestniki. — Na delo tedaj, rodoljubi! Zdaj je menda zadnji boj za pravice naše, za svetinje naše, za ktere se narodni naši poslanci neprestrašeno bojujejo že več let. Stati moramo edini in složni kot en mož proti nemškutarski sili domači in dunajski, in zmagali bomo pod geslom našim: „za vero, dom in cesarja!“ — Odbor „Slovenije“ se je zarad važnega svojega posla pomnožil z veljavnimi rodoljubi, in kedar izvé mnenje iz posamesnih volilnih okrajev, nasvetoval bode brž poslance, ki naj se volijo v deželni zbor. Kdor želi z odborom tem se o kaki zadevi posvetovati, naj se obrne do predsedstva „Slovenije“.

— „Presse“ je prinesla te dni novico, da slovenskemu narodu živo potrebna postava, ki jo je deželni zbor kranjski sklenil o vpeljavi slovenskega jezika v ljudske in srednje šole, spet ni potrjena. Po „Pressi“ so hiteli mnogi časniki razglasiti to novico po svetu in „Tagblatt“ je prav kakor divji norec razsajal pri tej priliki zoper to postavo, ki jo je deželni zbor že trikrat sklenil, pa mu dosihmal vselej zavržena bila. Niso nam še znani razlogi, zakaj je dunajsko ministerstvo odbilo to postavo, al zavzeli se kar nič nismo zatega del, ker od g. Czedik-a nismo nikakoršnega vzroka imeli pričakovati kaj družega nego od Hasnerja. Dokler bode Avstrija imela ministre take, ki gledajo bolj na to, da se nemščini ne zgodi kaka škodica, kakor na to, da se vsacemu narodu in tedaj tudi slovenskemu zgodi pravica, nimamo nič boljšega pričako-

vati. Treba tedaj bode še trpeti; al v tem trpljenju tolaži nas to, da ministri gredó, narodi pa ostanejo. Norcu „Tagblattu“ pa, kteremu je Bog že zdavnej pamet zmešal, in kteri to postavo imenuje „Doktor Bleiweis'sches famoses Gebräu von Unverstand und nationalem Fanatismus“, „ki so jo galerije deželne zbornice z veselim vriskom in tonsurirani poslanci z radostnim kinkanjem sprejeli“, rečemo le to: 20.000 Slovencev je že leta 1861. v pismu do Schmerlinga zahtevalo tako vredjene žole, — vsi tabori zahtevajo isto, — Nemci, Lahi, Francozi itd. imajo tako vredjene šole, da materni jezik je povsod učni jezik, — le če mi Slovenci in drugi Slovani v Avstriji nočemo pankrti biti, potem je pa to „Unverstand“ in „nationaler Fanatismus“! Dežman! Vaše „proklete grablje“ sem, da sami sebe s svojim orodjem oklestite po buči!

— Voditelj ministerstva za nauk in bogočastje je deželnemu odboru veleval, naj poleg prof. Šolarja in učitelja Praprotnika še druge šolske možé nasvetuje za šolske svetovalce, da si ministerstvo izbere dva izmed njih. Odbor je, po večini glasov, sklenil, se na tanko ravnati po jasnem §. dotične postave in ostati pri dveh nasvetovanih, ker tudi konsistorij je le dva predlagal. Ako nista nasvetovana vladi po volji, naj reče, da nista, in potem bode deželni odbor imenoval dva druga. — Po razpustu deželnega zbora se pa reši zdaj stvar sama po sebi.

— Gosp. Miroslav pl. Premerstein pride iz Trebnega za kanonika v Ljubljano, gosp. Fr. Anžlov ar iz Cirknice pa za kanonika v Novomesto.

— Gosp. dr. Toman je na Dunaji hudo zbolel. Da bi se pač kmalu mogel krepak vrniti v domovino na duševni boj, ki nas čaka!

— (*Prva dva lista „Pravnika slovenskega“*), ki ga izdaja in vreduje dr. Razlag v Ljubljani, prišla sta na svitlo. Polna sta lepe tvarine, ki dohaja ob pravem času. Ta lista obsegata poleg predgovora: Slovenske prestave postav. Porota. Poročevalcev načrt kazenske postave. Trgovinsko opravilo ni, ako krčmarji kupujejo tudi velike množine mesa. Poština znižana. Prenos zemljišč in odpustek davščine. Pooblastilo. Oblika prisege. Lovska pravica se sme tudi po katastralnih sreanjah v zakup dati. Kolek na zemljiščino-knjižnih izpiskih. — Vidi se iz tega, da „Pravnik“ ni namenjen samo dohtarjem, notarjem, uradnikom in enakim gospodom, ampak namenjen je tudi našim bolj omikanim kmetom, obrtnikom, županom in sploh občinskim možem. List izhaja vsacih 14 dni po eni pôli; cena mu je do konca tega leta 2 gold. Živo ga tedaj priporočamo našemu narodu.

— (*Pokončanik kebrov*) se je doz daj družbi kmetijski po gosp. fajmoštru Pintarju naznanilo iz fare Brezniške na Gorenškem 103 mernike, po gosp. Saje-tu, učitelju v Predosljah, 12 mernikov, po gosp. Rus-u, županu iz Prevoj, 11 mernikov. Večidel so otroci nabirali kebre in s tem, da so si prislužili nekoliko soldov, odvrnili so veliko škode. Zanimiva je skušnja Prevojskega župana, ki nam je povedal, da prešiči kebre še raji žró kakor koruzo; položil jim je namreč turščice in kebrov, al po kebrih so poprej šavnili kakor po turšici. Da jih kuretina rada zoblje, pa tudi mačke in psi, je znano, — da pa so prešičem tako zeló priljubljeni, slišali smo zdaj prvokrat.

— (*Dramatično društvo*) je imelo svoj tretji redni občni zbor v nedeljo 29. t. m. Iz sporočil tajnikovih in blagajnikovih razvideti je, da je društvo prav marljivo delalo v preteklem letu in da je vkljub nekej nerazumljivej mlačnosti slovenskih domoljubov do tega društva denarni stan njegov primerno ugoden, ker so prestave v javnem gledališči, ki so bile vedno dobro

obiskane, bile glavna podpora društvenej blagajnici. — Voljeni so: za prvosednika g. Graseli, za blagajnika g. Žagar. Dosedanji podprvosednik g. Murnik odpovedal se je zaradi mnogih poslov začasno odborništvu. V odbor so voljeni: g. dr. Bleiweis Dragotin, g. Drenik Franjo, g. Gutman, g. Noll Josip, g. dr. Poklukar, g. Ravnikar Franjo, g. Šolar, g. Valenta Vojteh in vnanja g. Erjavec Franjo v Zagrebu in g. Stritar Josip na Dunaji. Ta imena so nam porok, da bo novi odbor delal z isto marljivostjo, kakor se je delalo dozdaj; želeli bi pa bilo pred vsem srčno, da bi našel več dejansko materialno podporo vnanjih slovenskih domoljubov. Obširnejše sporočilo priobčimo prihodnjič.

— (*Društvene knjige za l. 1869.*) so se razposlale družbenikom dramatičnega društva v krajih, kjer je več udov, g. poverjenikom, kateri so: v Brežicah g. Tanšek; v Celji g. Kapus Franjo; v Celovcu g. Einspieler Andrej; na Dunaji g. Levec Franjo (oziroma vredništvo „Zvona“); v Gorici g. dr. Lavrič Dragotin; v Gradci g. dr. Krek Gregor; v Ipavi g. Furlani Ivan; v Kranji g. Šavnik Dragotin; v Mariboru g. Majciger Ivan; na Ptujem g. dr. Križan Kajetan; v Trstu g. Krsnik Ferko; v Zagrebu g. Erjavec Franjo. Ako bi kateri g. družbenik ne bil še sprejel svojih knjig, naj se oglasi pri dotičnem poverjeniku za-nje. Odbor.

— (*Petje v stolni cerkvi*) se je preteklo nedeljo pod vodstvom g. Foersterja skoz in skoz izvrstno vršilo. Bilo je kakih 60 pevcev in pevkinj, med temi 20 dečkov, ki so težko svojo nalogo hvalevredno rešili. Pelo se je: „Kyrie“ in „Credo“, od Haslera (umrl leta 1612.), „Graduale“ (možki zbor) od Horaka, „Offertorij“ (peteroglasni zbor) od Aiblingra, drugi deli sv. maše bili so od Ant. Foersterja. Kako umetne kompozicije! in vendar kako gladko so se vršile, kakor da bi bili pevci po rodu. „Graduale“ peli so gospodje bogoslovci sami, od katerih smo vedno vajeni pričakovati izvrstno petje in kar se je pri njihovi zadnji besedi sijajno pokazalo. Posebno umetniške veljave bil je dalje „Offertorij“. Sploh se sme reči, da se je pelo z veliko pogumnostjo, ktera je temelj taki veliki izpeljavi. V tacih prilikah je treba energije in mojstersko izpeljane težavne produkcije vse kazale so danes, da je gosp. Förster ima. Mi mu čestitamo o slavnem vspehu, čemur priča je glasna hvala vseh, ki so bili v nedeljo v stolni cerkvi. Želeli bi le bilo, da bi se zbor omenjenih dečkov-pevcev obilo podpiral in da se stolni naši cerkvi ohrani, kar se je tako nadepolno začelo.

— (*Koncert gospodičine Jerte pl. Fichtenau-ove*) 22. maja v čitalnični dvorani je bil časten za mlado pevkinjo; čudili smo se, kako močan je zdaj njen, poprej sicer lepi, a tenki glas; iz vsega je bilo očitno, da je gospodičina velik napredek storila v muzikalni izomiki od onega časa, ko smo jo poslednjikrat slišali peti; njena koloratura je izvrstna, pa videlo se je tudi, da je prišlo iz srca, kar je pela. Škoda, da poletinska vročina ni ugodna zabavam v zaprtih prostorih.

— (*Poslano.*) Na mnoga vprašanja dajem častitim svojim volilcem na Dolenskem, katerim se lepo zahvaljujem za zaupanje meni skazano, ob enem naznanje, da pri prihodnji volitvi za deželni zbor nikakoršnega poslanstva ne sprejemem. Ludovik Ravnikar.

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Iz Dunaja. Dvalizem se čedalje bolj kaže nevaren. Od mnogo strani se sliši, da zdaj, ko je šlo za spravo

s Čehi, ki nikakor ne odstopijo od svojega državnega prava, je spet ogerskega ministerstva predsednik Andrassy delal z vso silo na to, da vlada dunajska Čehom ne dovoli, česar zahtevajo, rekši, da „potem mu ni moč krotiti Hrvatov in Erdeljcev“. Poljakom pa, ki so z Nemci in Magjari v zvezi, se bode vendar pekla posebna pogača; vsega sicer niso si izkoledovali, česar so želeli, al svojega ministra vendar nek dobijo in tudi še kaj družega. Ustavoverci v emo mer kričijo, da nočejo federalizma, a vendar so začeli z njim pri Ogrih in zdajci začenjajo s Poljaki. „Dvojna méra“ pa bode kriva še velikih nesreč Avstrije. — Volitve za deželne zборе bodo menda povsod konec tega meseca. Deputaciji dunajski je Potocki odločno rekel: **vlado je trdna volja celó nič se vtikati v volitve**, kajti ona noče, da bi tudi najhujši njeni politični nasprotniki reči mógli, da se zato poganja, da bi se volitve sukale po njenem smislu. — Bomo že videli, ali je res ali ne, da se vlada in njeni ljudje ne bodo vtikali v volitve. Pazite dobro na to, in naznanite brez ovinkov po časnikih imena tacih vradnikov, kateri lomijo zagotovilo ministrovo.

— Za državnega ministra denarstva je imenovan pl. Lonyay, ki je dozdaj bil ogerski minister denarstva. Ker so Ogri veseli, da odlazi, ne moremo mi veseli biti, da pride! „Wanderer“ piše, da njegov poslednji govor v državnem zboru ogerskem je bil po soglasnem mnenju vseh strank — škandal. Ta mož, ki je zaupanje, ktero so nekteri v njega stavili, in oblast, ki jo je imel, po svoje rabil, je v poslednjem svojem govoru, ko je slovó jemal v zbornici, nekoliko manj važnih računov predložil, namesto da bi se bil opravičil o tem, kar se mu je očitalo; skušal je nektore burke briti, sladkal se svoji večini, ki jo je imel pri magjarski večini, in vrh tega pokadil še samega sebe, — računa pa ne položil o tem, kar mu je bilo izročeno, bahal se je, da je več milijonov davkov iztirjal iz preteklih let; al to se je lahko zgodilo, ker je bila leta na Ogerskem poslednje dve leti posebno dobra, in je z nečloveško silo pritiskal na ljudi, da so plačali zaostale davke. — Tako in še več družega piše o ogerskih zadevah dobro podučeni „Wanderer“ o Lonyay-i, in ta mož bode zdaj celó državni finančni minister! Sreča je to, da državni finančni minister ni skor družega, kot le „Zahlmeister“.

Iz Istre. V Volovski se dolgo časa ponavljajo potresi tako hudo, da je strah. Iz Dunaja so poslali rudniškega svetovalca Stura, da preiskuje lego in okoliščine tega okraja tudi posebno iz tega ozira, ali ne bi bila potreba, da se vas Klana, kateri je potres silno nevaren bil, preseli na drug kraj. Iz Volavske se je 21. dne t. m. poročalo: Potres za potresom se ponavlja, in to posebno ponoči ob treh; da bi se bila pa kje zemlja odprla, ni res.

Žitna cena

v Ljubljani 25. maja 1870.

Vagán (Metzen) v novem denarji: pšenice domače 5 fl. 20 — banaške 6 fl. — turšice 3 fl. 50. — soršice 3 fl. 73. — rži 3 fl. 40. — ječmena 3 fl. — prosa 2 fl. 90. — ajde 3 fl. — ovs 2 fl. 40 — Krompir 2 fl. 50.

Kursi na Dunaji 30. maja.

5% metaliki 60 fl. 20 kr. Ažijo srebra 120 fl. 25 kr.
Narodno posojilo 69 fl. 80 kr. Cekini 5 fl. 83 kr.